

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/506 3-
SÜRELİDİR

SAYI : B.02.0.007/0946

ANKARA

KONU :

17/9/1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :TBMM Başkanlığı'nın 07.09.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/506-1708/4495 sayılı yazısı.

Siirt Milletvekili Sn.Ahmet Nurettin AYDIN'ın, Bakanlığımıza tevcih ettiği ilgi yazı ekinde gönderilen 7/506-1708 esas no'lu yazılı soru önergesi cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Şükrü S. GÜREL
Devlet Bakanı

EK :Soru önergesi cevabı ve
proje ile ilgili not (3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

**SIİRT MİLLETVEKİLİ SN.AHMET NURETTİN AYDIN'IN 7/506-1708 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR.**

ASO

SORU ÖNERGESİ :

MTA tarafından 1983 yılında sondaj çalışmaları tamamlanan ve Şirvan İlçesi yakınlarındaki 14,5 milyon ton iyi kalitede bakır-çinko madeni bulunmuş olan SIİRT MADENKÖY BAKIR PROJESİ 54. Refahyol Hükümeti Döneminde yatırım programına alınmıştı. ETİ Holding A.Ş.nin rantabilite raporuna göre 90 milyon \$ civarında bir yatırım ve 500 kişilik bir istihdamla 49000 ton/yıl % 21 lik bakır üretilebileceği ortaya konulmaktadır.

SORULAR :

- 1- Yabancı sermaye ve Eti Holding A.Ş. ortaklığı modeli ile gerçekleşmesi planlanan söz konusu yatırım Devlet Planlama Teşkilatının 1999 yılı yatırım planı içerisine niçin alınmamıştır?
- 2- Siirt Madenköy Bakır Projesini ne zaman ve ne şekilde gerçekleştirmeyi düşünüyorsunuz ?

CEVABI :

- 1- Genelde büyük çaplı projelerin yabancı firmalarla ortak çalışılması düşünülmekte ise de Dünya bakır fiyatlarındaki düşüşün etkisi ile sözkonusu projenin karlılığını yitirmesi sonucu JV (ortaklık) yöntemi askıya alınmış, ayrıca bu yönde Başbakanlık Teftiş Kurulu raporunda JV (ortaklık) modelinden vazgeçilmesi ve rodövans usulu ile ihaleye çıkılmasının istenmesi üzerine 1998 yılından itibaren rodövansla çalışma sistemi üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu tür çalışmalarda bütçe harcaması yapılmadığından söz konusu proje 1999 yılı yatırım programına alınmamıştır.
- 2- Proje ile ilgili olarak 1998 yılında rodövans ihalesine çıkılmış fakat teklif veren yerli firmalar mali ve teknik yönden yeterli bulunmamış ve ihale iptal edilmiştir. 1999 yılında da rodövans karşılığı ihale çalışmaları devam etmekte olup takriben 2-3 ay sonra yeniden ihaleye çıkılacaktır.

451

SIIRT MADENKÖY PROJESİ HAKKINDA NOT

Hukuku Genel Müdürlüğümüz uhdesinde bulunan İR.3748 ruhsat no.lu Siirt-Madenköy bakır-çinko-pirit maden sahası ile ilgili özet bilgi ve yapılan çalışmaların kronolojik gelişimi aşağıda arz edilmiştir.

Madenköy bakır-çinko-pirit içerikli maden yatağında yaklaşık kuzeydoğu yönünde artma ihtimali yüksek bakır limit tenörü % 1,26, işletme kaybı % 15, yankayaç karışımı % 30 alındığında yaklaşık üretilebilir % 2,16 bakır, % 0,77 çinko, % 23,08 kükürt tenörlü tahmini 16 milyon ton civarında cevher bulunmaktadır.

Bölgede kurulacak tesisin asgari 500.000 ton/yıl tüvenan cevheri flotasyon yöntemiyle zenginleştirecek, % 75-80 metal kazanma randımanı ile çalıştığına 40.000 ton/yıl % 22 bakır tenörlü konsantre üretecek kapasitede olması önerilmektedir.

1. Çok eski zamanlardan beri bilinen Siirt-Madenköy piritli bakır yatağıyla ilgili detay etütler, 1968 yılında Robertson Co. ile M.T.A. Genel Müdürlüğü tarafından başlatılmıştır. 1970 yılında M.T.A. tarafından yapılan jeofizik çalışmaları sonucu cevher anomalisi saptanarak 1973 yılında sondajlara başlanmıştır. 1982 yılı sonuna kadar 66 lokasyonda 18.516 m sondaj yapılmıştır.
2. Fizibilite yapılmasını mümkün kılacak veriler toplandıktan sonra Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) çerçevesinde MTA ve bir Fin Şirketi olan Outokumpu Oy firmaları, 1 Ekim 1978- 3 Aralık 1981 tarihleri arasında Genel Müdürlüğümüz'ün katılımı ile müşterek bir çalışma yürüterek detaylı fizibilite çalışmasını tamamlamıştır.
3. Proje 04.06.1981 tarih ve 3743/7 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile yabancı sermaye iştirakine açılmıştır. Proje ile ilgilenen birkaç firma içinde Batı Alman Preussag AG Metal firması projeyi uygun bularak Genel Müdürlüğümüz ile görüşmeleri sonucu ve Alarko Holding A.Ş.'nin yerli ortak olarak iştiraki ile 02.03.1984 tarihinde çerçeve anlaşması imzalanmıştır.
4. Preussag firması, 1985 yılında 1680 m'lik 7 adet sondaj yapmış ve karot numuneleri alarak Lakefield Research firmasına pilot test için göndermiştir. Buna ilaveten Clausthal Teknik Üniversitesi Maden Bölümünde yer altı maden işletme etüdü hazırlatarak Mayıs 1985 yılında fizibiliteyi sunmuştur.
5. Bakır fiyatlarındaki düşüşün proje karlılığını etkilemesi üzerine 24.11.1986 tarihinde taraflar Batı Almanya'nın Goslar kentinde toplanmışlardır. Daha sonra 03.12.1986 tarihinde Preussag'dan gelen talep üzerine proje askıya alınmış ve 26.03.1989 tarihinde firma, projeden çekildiğini resmen bildirmiştir.

HS2

6. 1988 yılında Kuruluşumuzun Proje Tesis Dairesince 300.000 t/yıl cevher üretimi ve işletmesiyle ilgili tesisin bir ön fizibilitesi yapılmıştır. Ayrıca Siirt cevherinin Ergani Bakır İşletmesinde işletilmesi araştırılmış ancak olumlu sonuç alınamamıştır.
7. Ergani Bakır Tesislerimizin işletmeciliğini üstlenen Ber-Oner Madencilik Sanayii ve Ticaret A.Ş., Glencore International AG/Zug-İsvicre Şirketi ile birlikte, Siirt Madenköy Bakır Yatağının ortak bir şirket oluşturarak işletilmesi konusunda 06.09.1995 tarihinde Genel Müdürlüğümüze başvurarak bir niyet mektubu sunmuştur. Bu gelişme üzerine madencilikle iştigal eden yerli ve yabancı 17 kuruluşa yabancı sermaye-yerli özel teşebbüs ve Etibank ortaklığında (JV) çalışıp çalışmayacakları sorulmuştur. 6 adet yerli yabancı madencilik firmasından olumlu cevap alınmıştır. Olumlu cevap veren 6 firmaya teknik bilgiler ve Etibank JV prensiplerini içeren bir bilgi paketi gönderilmiştir. 2 firma detay inceleme safhasını tamamlamış ve Ber-Oner/Glencor temsilcileri ile çerçeve anlaşması görüşmeleri yapılmış ve olumlu bir sonuca varılamamıştır. 2. firma olan Demir Export'tan uzunca bir bekleyiş sonucu olumsuz cevap alınmıştır.
8. 1998 yılında Siirt Madenköy bakır sahası'nın ülke ekonomisine kazandırılması amacıyla 3. Şahıslara ve/veya şirketlere rodövans karşılığı işlettirilmesi için ihaleye çıkılmıştır. Yeterli sayıda teklif gelmediğinden ihale süresi uzatılmış olmasına rağmen ihaleye iki firma katılmıştır. Satınalma ve İhale Komisyonu bu firmaların da mali ve personel-teknik yönünden yeterli olmamaşı, ayrıca bakır fiyatlarının da çok düşük olması nedeniyle ileri tarihlerde bakır fiyatının yükseldiği bir ortamda büyük firmaların da ihaleye katılacağı düşüncesiyle mevcut ihalenin iptal edilerek yeniden ihaleye çıkılması yönünde karar almıştır. Ayrıca piyasaları etkileyen global kriz, maden fiyatlarındaki düşüklük ve içinde bulunduğumuz günün koşulları ve ekonomik dar boğaz nedeniyle şartların ileride olumlu oluşması halinde yeniden ihaleye çıkılması kaydıyla Yönetim Kurulumuzun 24.12.1998 tarih ve 28/1 sayılı kararları ile ihalenin iptaline karar verilmiştir.

1999 yılında rodövans karşılığı ihale çalışmaları devam etmekte olup takriben 2-3 ay sonra yeniden ihaleye çıkılacaktır. 14.09.1999